

# РИС ДЕЙВИС САМО ЗА МЪЖЕ

Превод от английски: Евелина Александрова, 1986

[chitanka.info](http://chitanka.info)

Един юнски следобед, докато Луис Катафалката погребваше една жена, съпругата му го напусна завинаги — взела влака в три часа и се срещнала с любовника си на гара Стикел, където Мат Морган ги видял да чакат за връзка. Тя остави писмо на съпруга си, една чиния с плодова пита и онова чувство на страшна самота, което напусналият оставя в къщата.

Какво пишеше в писмото, никой не узна, дори Блоди, сестрата на Луис, която — тъй като новината обиколи всички хълмове на Крич още същата вечер — долетя от чифлика си горе на хълма, където бе открита гробницата отпреди новата ера. Но от този следобед Луис стана друг човек. Не че беше кой знае какъв лъчезарен веселяк преди това, въпреки че бе доста приличен човек по своему. Маниерите му издаваха мрачна природа, която не се дължеше единствено на професията му. Всички жители на Крич го уважаваха заради умерените цени и майсторски изработените ковчези.

— Ще трябва да си вземеш прислужница — заяви пискливо Блоди и гърдите и се надигнаха като вълни в Бискайския залив, защото той не искаше да ѝ покаже писмото. — Не мога всеки ден да търча дотука я... Поне къщата е оставила чиста. — Тя погледна със завист неизядената плодова пита, тъй като жената на Луис бе ненадмината с печивата си в Крич. — Ако не щеш питата, мога да я взема.

Най-сетне Луис повдигна натежалата си от мисли глава.

— Вземи я — излая той така свиреп, че тя отскочи назад — и се пръждосвай.

Но Крич никога не бе очаквал от него решението, което той взе още на следващия ден. Откърти дървената табела пред къщата с името и професията си и на нейно място постави нова табела, прясно боядисана в работилницата отзад.

Тя гласеше:

Дж. Дж. Луис, собственик на погребално бюро за мъже.

Като го видя да я завинтва, Даниълс Бавния, капитан на аматьорската пожарна команда и наричан така, защото се говореше, че

при нужда неговата кола идва винаги с голямо закъснение, се спря и попита:

— Какво значи това, Луис?

Луис размаха отвертката си и изръмжа:

— Последната жена погребях вчера. Отсега нататък — само мъже. — И влезе вътре, като затръшна вратата.

Никой не можеше да повярва. Дни наред това бе в устата на всички — във всяка къща, във всеки магазин и кръчма на Крич. Всеки очакваше да умре следващата жена. Умря един мъж и Луис го погребва както обикновено на сносна цена и в стандартен ковчег. Като се изключи това погребение, Луис не бе се появявал навън дори за да отиде на църква. Сестра му Блоди разказваше, че той сам си чистел и готвел, а с продукти го снабдявал чиракът Шенкин. На това погребение всички го гледаха изпитателно, но успяха да доловят само мрачна решителност в изправената фигура зад хубавата катафалка.

После почина от старост Поли Червената роза. Собственичка на най-добрата кръчма в Крич (която сега държеше синът ѝ), Поли бе уважавана от двата пола и всички вероизповедания. Не бе възможно Луис, който често изпиваше с удоволствие чаша бира в кръчмата на Червената роза, да откаже да я погребее. Синът на Поли почука на вратата на Луис. Но още неуспял да свали черното си бомбе и да прекрачи прага, Луис, без гняв, но твърд като скала, каза ясно:

— Няма смисъл да влизаш. Виждаш ли табелата отвън? Само мъже или момчета и никакви изключения. Съжалявам. Довиждане.

Ами сега? На петнайсет мили от Крич нямаше друг собственик на погребално бюро, а този в Стикел бе непознат. И не само щеше да вземе повече, за да пропътува с возилото си общо трийсет мили, но бе известно, че катафалките му са разнебитени, защото в град от големината на Стикел естествено се използваха повече. Всички знаеха, че ковчезите на Луис бяха не само от добро качество, но и по-трайни от тези на всеки друг (да оставим настрана умерените цени). И така, когато жените на Крич почнаха да кипят от гняв срещу това отношение към техния пол и взеха да увещават съпрузите си да направят нещо, дори мъжете започнаха малко или много да се съгласяват с тях.

— Ако бях мъж — заяви на съпруга си госпожа Хопкинс Обувката точно пред една клиентка, която си купуваше обувки, — щях да го набия с камшик.

— Боли го — каза меко Хопкинс Обувката. — Дай му малко време да позабрави, че госпожата го напусна така. Ще се съвземе след година-две.

— Човек би си помислил — каза клиентката, като изуваше обувката, зачервена от навеждането, — че мъжете пет пари не дават. Трябваше да го принудят да погребее Поли Червената роза.

— Как? — попита Хопкинс. — Няма закон за това. Както и аз не съм задължен да ти продам чифт обувки.

— Какво, да не вземеш и ти да се заразиш от него! — кипна от гняв клиентката. С изключение на земеделието в Крич имаше само по един представител от всеки занаят, така че не съществуваше конкуренция.

Първият резултат от това вълнение на духовете обаче бе, че делегация от настоятели на църквата „Хорев Чапъл“ отиде при Луис. Носеха черните си неделни дрехи, джобни часовници и чадъри и така издокарани, представляваха внушителна гледка. Луис ги покани с готовност в приемната, където се намираха мострите от дърво, метал и венци от изкуствени цветя. Но не седна като тях и преди да успеят да проговорят, той започна като съдия, който има последната дума:

— Човек е господар на себе си. А душата му принадлежи само на него. Това, което реших за погребенията, засяга само мен и моята съдба. Но ще кажа следното: намерението ми е не само да ядосвам жените на Крич — бих ядосвал жените в целия свят. Но това е твърде дребнаво. Истинската причина е друга — най-сетне жените ще видят, че има мъж, който не ще търпи тяхното безсрамие и лекомислено поведение. И ще дам добър пример в това разпуснато време, което не уважава брачните клетви. Стига толкова. Решението е взето.

Настоятелите се спогледаха — стана ясно, че няма такава сила, която да се противопостави на Луис или да се опита да го предума. Най-накрая обаче един от тях каза:

— Хайде, хайде, Луис! Нали в смъртта всички са еднакви и, така да се каже, в катафалката няма нито панталони, нито фусти. Над всички е божият покров.

Друг старец, с лице, набръчкано като ябълка, дълго седяла на тавана, добави:

— Точно така, само хора са в гробището, а не мъже и жени. Никакви дяволъци няма там — единственото място, дето това не може

да се случи. Всяка врата носи знак „Запазен периметър“ и заден изход няма. Щях да се съглася с теб, Луис, ако гробището беше място за туй-онуй. Тогава съвсем правилно щеше да бъде да не караш жени там. Ама не е така.

— Благодаря за посещението — каза Луис разсеяно. — Тъкмо сега колосвам бели яки. — И наистина пръстите му бяха побелели от кола. Имаше вид на човек с много домакински задължения.

Нямаше съмнение — една врата бе здраво затворена в душата му. За него бе свършено с женските прелести. Настоятелите се източиха навън на слънце и се оттеглиха в църковната канцелария на „Хороб Чапъл“, за да обсъдят какво да докладват на жените си... Но протестите на Крич не спряха дотук. Следващата седмица десетимата търговци, които наричаха себе си Търговска камара и се срещаха всеки месец в „Червената роза“, отидоха да говорят с Луис.

Въпреки решителното си спокойствие, както и преди Луис рязко прекъсна благите им увещания.

— Вижте, ето какво ще направите. Пуснете голямо обявление във вестника: „Шанс за собственик на погребално бюро в богато градче. Настоящият собственик работи само за мъже. Обърнете се към Търговската камара в Крич.“ Ясно ли е?

С укор в гласа един от търговците запротестира жално:

— В твой бизнес, Луис, един чужденец не е желателен и ти го знаеш много добре. Направо ти се чудя. — И добави важно: — За всяка рана има лек и често в хубава опаковка.

Луис знаеше какво има предвид търговецът. При тези особени обстоятелства обществото нямаше да го заклейми, ако се увлечеше по някоя жена и заживееше с нея под един покрив, въпреки че в Крич това бе най-ужасният грях. Но той отговори цинично:

— Лековете струват пари, а бизнесът ми вече е намалял наполовина. И така ще бъде винаги.

След провала на Търговската камара дружеството „Здрав дух“ също се опита. Това женско въздържателно дружество, основано, за да разпространява идеала на трезвеността, имаше огромно влияние в Крич (неизвестно защо) и никой не смееше доброволно да си навлече гнева му. И тъй като майката на една от членуващите умря, дъщерята вдигна голям шум за страхотната цена, която собственикът на погребалното бюро в Стикел поискал за погребението. А ковчегът

изглеждаше като фабричен. Един августовски следобед всичките двайсет членове на „Здрав дух“ се събраха и се отправиха в процесия към къщата на Луис. Но уведомен за тяхното намерение от чирака Шенкин, Луис не само бе заключил и залостил вратата, но върху нея бе заковали надпис:

Дж. Дж. Луис. Обслужва само мъже. Други не се допускат. Заповед. Дж. Дж. Луис.

Ясно е, че делови жени, особено такава множество няма да се уплашат от подобен надпис. Те чукаха, хлопаха и удряха, викаха през пощенската кутия и дрънчаха със слънчобраните си така безочливо, както е присъщо за всяко реформаторско дружество. Отговор нямаше. Скоро шумът стана толкова голям — бе зноен ден и духовете се разгорещяваха, — че се събра тълпа от около двеста души. Полицаят Еванс Шилото се обади от къщи на сержанта в Стикел, като първо нахлупи шлема си. Сержантът отговори, че никой не е задължен да отваря вратата на дома си и че тълпата трябва да се разпръсне, ако създава безредие. Като се потеше, Еванс Шилото излезе, върна се за палката си и се втурна сред тълпата с въпроса каква е тази врява, след което съобщи решението на сержанта и застана на пост пред вратата на Луис.

— Истината е — извика възмутено една от жените, — че мъжете подкрепят тая лукава лисица... Ще напишем писмо — завърши тя много заплашително.

Блоди обаче се намеси в цялата работа много по-изкусно. Тя се разяри, че брат ѝ се инати и нарочно отхвърля изгоден бизнес, защото бе няколко години по-млада от него и се надяваше един ден да се възползва от хубавичкото състояние, което той щеше да натрупа.

Един следобед, докато беше във фермата на приятелката си отвъд баира, тя видя проблясък на надежда в лицето на осиротялата ѝ племенница, която току-що бе пристигнала от миньорските селища да работи на фермата. Лоти бе около двайсетгодишна. От красивото ѝ лице лъхаше свежест на цвете и цялото ѝ същество излъчваше смиреност и готовност да се посвети изцяло на някого. Въпреки нежната си външност тя бе силна като вол и имаше железни нерви.

Нещо повече, в закачливите ѝ сини очи се криеше усмивка. Още по-важното бе, че имаше и недостатъци — не обичаше тежката работа и ленивият ѝ ум, изглежда, бе лишен от съдържание. Очакваше само едно — мечтания съпруг, за да си уреди и тя живота.

Блоди обсъди въпроса със старата си приятелка, която бе прибрала Лоти при себе си, защото нямаше кой друг да я вземе.

— Да — съгласи се лелята веднага, — ще го размекне, дума да няма. Щом искаш, вземи я, Блоди.

— Да знаеш само какъв беше на младини! — започна Блоди разгорещено. — Ни една жена от Крич не беше в безопасност... Ясно е, че е човек на крайностите — добави тя, като обрисова точно характера му.

Но проблемът бе как да се привлече вниманието на Луис върху Лоти. Блоди размишляваше ноци наред в леглото си. Тя бе единствената жена, която имаше достъп до къщата на брат си, тъй като една сестра не може да се счита за жена. А дори с нея той се отнасяше много сурово, въпреки че приемаше зеленчуците или бекона, които тя му носеше от фермата. Но ето че една сутрин тя стана и ясно си каза: „Клин клин избива.“

От този момент започна често да посещава Луис. Дори се осмеляваше да го следва до работилницата, която гледаше към задната улица, и да разговаря с него, докато той правеше някой ковчег. Доста умело понаучи това-онова от неохотните му мърморения. Един ден, докато лакираше майсторски изработен ковчег, тъй като мъжете от Крич все още му оставаха верни, на него и на умерените му цени, той изръмжа:

— Няма смисъл да идваш тук, Блоди. Шенкин, чиракът, може да се справя с работата из къщи. Утре отива с първия влак на пазара в Стикел да купи тапети и пиле.

— Значи ще слагаш тапети в приемната — каза тя небрежно. — Това ковчегът на Джош Джоунс ли е? Хубаво дърво.

— Вдругиден му е погребението — изръмжа Луис и с последен замах на четката изкусно завърши капака.

— Мен би ли погребал, Джони? — осмели се да попита тя съвсем сестрински.

— Не — каза той.

Но после ѝ предложи чай (първата чаша, откакто жена му бе избягала, без никой повече да чуе нещо за нея), което тя прие като добро предзнаменование за омилюване и размекване. Блоди се осмели да остане доста късно тази вечер и отиде до работилницата да донесе чантата с покупките, която бе оставила там.

— Ето, — каза тя, като заключваше задната врата на кухнята, — всичко е заключено и цялата домакинска работа е свършена. Виждаш ли, една жена вкъщи цена няма.

Тя дори бе измила и лъснала решетката на камината.

— Тръгвай си — изръмжа той над търговския вестник, който четеше. — Пет пари не давам за твоите възгледи.

На разсъмване следващата сутрин — меко октомврийско утро с ароматен полъх — Блоди и Лоти се озоваха пред задната врата на Луис. Предишната нощ сестрата бе оставила вратата отключена. Лоти, отегчена от скуката в самотната ферма, се кикотеше, готова за лудорията. Те се промъкнаха в работилницата и Блоди запали свещ. Красивият лакиран ковчег на Джош Джоунс стоеше върху подпорите с открит капак.

— Хайде! — каза Блоди. — И ако изиграеш добре номера, можеш да се ожениш за богат човек. Не е виждал жена от не знам колко време.

Тя повдигна капака и помогна на Лоти да влезе в ковчега. Нагласи светлорусата коса, свежа от утринния въздух, и чисто изгладената муселинова рокля, която очертаваше краката ѝ. В тясната рамка на ковчега стройното момиче изглеждаше като богиня, слязла на земята. Дори самата Блоди, която държеше високо свещта, извика от възхищение:

— Толкова красива изглеждаш, че просто човек да те изяде като сватбена торта!... А сега, какво трябва да кажеш?

Като мигаше с дългите си ресници, Лоти повтори умолително:

— Аз съм сираче и имам нужда от грижи. Всички се отнасяха жестоко с мен. Снощи избягах от циганите и дойдох тук. Искam да умра. Не мога повече да издържам. — Тя се усмихна със сърцераздирателна и умоляваща усмивка, защото и най-обикновеното момиче при нужда може да бъде добра актриса, и повдигна ръцете си грациозно като лебедова шия. — Приличате на баща ми, само сте по-млад. Целунете ме и ми позволете да остана тук.

— Превъзходно! — каза Блоди с възхищение. — А сега бъди търпелива, защото може да се наложи да чакаш дълго. Голяма услуга ще направиш на Крич, пък и ти ще се подредиш. — Тя нагласи капака на ковчега както го бе заварила, като го остави леко отворен, и загаси свещта.

— Уютно е — въздъхна Лоти. — И колко хубаво мирише дървото!

Но Блоди си отиде, измина един час, без Луис да се появи, и Лоти заспа дълбоко, тъй като бе ленива и бе станала рано. В работилницата беше тъмно. Имаше само едно малко прозорче, обвито в паяжина, което започна да стене и скърца от вятъра все по-силно.

Блоди не се върна във фермата както възнамеряваше. Отиде на улица Мари Ан при една своя приятелка, която ѝ кроеше дрехи, и докато изпият чаша чай и си кажат едно-друго — времето мина. Приятелката ѝ направи бульон и после отидоха на гости у госпожа Лийшън, която наскоро беше родила момче. Следобед Блоди погледна часовника.

— Господи, трябва да си вървя — извика тя, внезапно развълнувана.

Купи хляб със стафиди при хлебаря и след това бързо се отправи към къщата на брат си.

— Колко си бледа! — каза на раздяла приятелката ѝ. — Не се ли чувствуваш добре?

Но Блоди не знаеше дали се чувства добре или зле. На плахото ѝ почукване отвори Луис по риза. Той се отстрани и по намръщаното му лице не се четеше нищо особено.

— Е — каза тя в очакване, — как вървят нещата днес? Слязох малко да напазарувам. — Сложи хляба на масата във всекидневната. От Лоти нямаше и следа. — Донесох ти хляб със стафиди, Джони.

Поговориха за това-онова. Луис ръмжеше както обикновено. Тя се зае с камината. Очите ѝ се въртяха неспокойно, ушите ѝ бяха наострени до крайна степен.

— О, Джони — изтръгна се най-накрая стон от сухото ѝ гърло, — умирам за чаша чай.

— Направи си — каза брат й грубо. — Имам работа в работилницата. Този Шенкин още не се е върнал от Стикел. — И той отиде в задния двор.

Блоди изпи бързо чая, за да добие сили. Но странното й безпокойство стана неудържимо. Тя излезе през задния вход на къщата, мина през обраслата с бурени градина и надникна през отворената врата в полутъмната работилница. Върху сандъче с инструменти бе сложена запалена капеща свещ. Луис седеше край него и полираше месингова плочка с някакво име. Ковчегът на Джош Джоунс стоеше върху подпорите с плътно затворен капак. Като се наведе, Блоди се вмъкна в работилницата. Колената и се подгъваха.

— О, Джони — започна тя разтреперано с тънък глас.

На светлината на свещта, погълнат от работата, брат й повдигна блестящите си малки очи.

— Какво има? — изръмжа той и се зае отново с полирането. — Върви си пий чая.

Като дишаше тежко, тя се промъкна до ковчега. Протегна крадешком ръка и понечи да повдигне капака. Той не помръдна. Шестте големи винта блесяха на светлината на свещта.

— Джони — прошепна тя, като се наведе и почувствува, че й се завива свят, — защо закова капака?

— За да отида до Джош Джоунс утре, разбира се. Да не би да го оставя да подскача в катафалката.

Тя разтърси силно ковчега, но той не мръдна. Без съмнение бе пълен като яйце. Заудря с ръце по капака и изпищя:

— Погледна ли вътре, преди да го заковеш?... О, Джони! — зави тя.

— Какво те прихваща? — излая той. — За какво да гледам вътре? Още като станах тази сутрин, го заковах. Ти си пила!

— Лоти е вътре! — извика тя. — Племенницата на Серидуен.

— Не познавам никаква Лоти — изрева той раздражено. — Стига толкова. Няма да търпя повече да идваш тук пияна.

Като говореше несвързано, тя започна да отвинтва болтовете с малките си пълни ръце, останали без сила.

Той й извика да остави ковчега на мира, но тъй като все още полираше плочката, не стана от пейката. Трябваше да развие шест винта. Вдигна рязко капака.

В ковчега нямаше нищо освен голямата черна надгробна плоча, изработена от Луис, и много тухли. Тя се обърна със стон:

— Ах, мръсна стара лисицо, ах... — И какво ли не още.

Той се надигна с лъскавата плоча в ръка, страховит като някакъв Мойсей.

— Вън от къщата ми! Вън, сега и завинаги!

Като хълцаше от ярост и уплаха, Блоди побягна през градината, а той я следваше по петите. Тя изливаше проклетия върху него, той — върху нея. Във всекидневната Блоди зърна хляба със стафиди. Грабна го и излезе през предната врата, която хлопна след нея за последен път.

Във фермата завари Лоти в леглото не само простудена, но и изплашена. След като се нахрани и успокои обаче, момичето изтри сълзите си.

— Заспах — започна да разказва тя — и се събудих от гореща лой, която капеше върху лицето ми. На свещта бакенбардите му изглеждаха червени. Аз казах това, което ти ми каза, но той изкрещя: „Хубаво ще те наредя, като те затворя в този ковчег, докато повикам полицията за крадец. Връщай се при циганите! Тук не е място за безплатно нощуване на уличници...“ Не ми помогна да изляза от ковчега и дори не ме докосна. Аз се уплаших и казах откъде съм...

След това лелята се опита да успокои приятелката си:

— Остави го тоя стар мошеник, Блоди. Той не е никакъв мъж вече. Свършено е със стария глупак.

— Пфу! — изсумтя дрезгаво Блоди. — А аз си мислех, че горката Лоти е затворена в ковчега.

— Голяма работа — каза Серидуен. — Това може да й избие лекомислието от главата.

Това бе последният опит да се накара Луис „Само за мъже“ (както започнаха да го наричат) да отстъпи от твърдата си клетва. Той остана верен на нея, докато се оттегли от бизнеса и отиде да живее в Суонс. Предприемачът от Стикел продължаваше да погребва всички жени, но разбира се, човекът, който купи погребалното бюро на Луис и инвентара му, промени това. Трябва да се каже, че макар жените на Крич да настръхваха при споменаване името на Луис, той си отиде достойно — с благопожеланията и уважението на повечето мъже. Имаше осанката на човек, който знае какво иска и го следва. В негово лице независимостта на духа величествено се съчетаваше с

естествената гордост на добрия майстор. Неговата история все още се обсъжда в бара на Червената роза. И често става повод за ожесточен спор — имал ли е право, или не, с отказа си да погребва жени.

# ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

**МОЯТА БИБЛИОТЕКА**



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.